

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.01.1970, sp. zn. 6 Cz 48/69, ECLI:CZ:NS:1970:6.CZ.48.1969.1

Číslo: 70/1970

Právní věta: Odpovědnost organizace za škodu na věcech odložených pracovníkem je vybudována na principu objektivní odpovědnosti; jsou-li dány zákonné podmínky (§ 204 zák. práce) této odpovědnosti, nepřichází v úvahu event. spoluzavinění škody pracovníkem, popř. zproštění organizace odpovědnosti za škodu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.01.1970

Spisová značka: 6 Cz 48/69

Číslo rozhodnutí: 70

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu

Předpisy: 65/1965 Sb. § 204

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 70/1970 sb. rozh.

Odpovědnost organizace za škodu na věcech odložených pracovníkem je vybudována na principu objektivní odpovědnosti; jsou-li dány zákonné podmínky (§ 204 zák. práce) této odpovědnosti, nepřichází v úvahu event. spoluzavinění škody pracovníkem, popř. zproštění organizace odpovědnosti za škodu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 29. 1. 1970, [6 Cz 48/69.](#))

Žalobce se domáhal nejdříve v rozhodčím řízení a po jeho bezvýslednosti u soudu proti žalovanému náhrady škody, která mu vznikla dne 19. 3. 1968 odcizením náprsní tašky s částkou 1980,- Kčs a poukázky na zboží v hodnotě 130,- Kčs. Tašku s penězi měl v kabátě pověšeném na věšáku v kanceláři č. 106 podnikového ředitelství žalovaného; ke ztrátě došlo v době, kdy se vzdálil na poradu se svou spolupracovnicí D. K. (již se rovněž ztratila peněženka s částkou 175,- Kčs), která odcházela jako poslední a kancelář uzamkla, ale ponechala klíč v zámku. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Poukazoval na to, že podle přípisu ekonomického náměstka ředitele z 5. 3. 1966 bylo uloženo pracovníkům, aby v zájmu předcházení škodám uzamykali při odchodu kancelář a neopouštěvali klíč ve dveřích, a aby peníze nebo cennosti ukládali při opuštění kanceláře do uzamčeného stolu. Žalobce

tohoto pokynu nedbal, ač s ním byl seznámen.

Okresní soud v Ostravě zamítl žalobu rozsudkem z 19. 6. 1968, když se v podstatě ztotožnil s obranou žalovaného a z hlediska § 204 zák. práce dovolil dále, že nemá význam tvrzení žalobce, že jeho stůl nebylo možno uzamknout; jen kdyby byl žalobce uložil peníze do stolu, odpovídal by žalovaný za jejich ztrátu, neboť by je byl žalobce uložil na místě k tomu určeném.

Krajský soud v Ostravě změnil k odvolání žalobce rozsudkem z 19. 9. 1968 rozsudek okresního soudu tak, že zavázal žalovaného, aby zaplatil žalobci částku 1000,- Kčs (na kterou byla žaloba omezena). Podle názoru odvolacího soudu odpovídá žalovaný za škodu žalobci, neboť žalobce si odložil kabát na věšák, tj. na místo k tomu určené, a nebylo na závalu, že v něm ponechal peněženku, když kancelář byla uzamykatelná. Krádež byla umožněna spolupracovnící žalobce D. K., která při odchodu kancelář sice uzamkla, ale ponechala klíč ve dveřích.

Nejvyšší soud rozhodl o stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon a zrušil jej.

Z odůvodnění:

Zákoník práce upravuje v třetím oddílu osmé hlavy odpovědnost organizací za škodu obecně (§ 187 až 189), odpovědnost organizací za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání (§ 190 až 203) a odpovědnost organizací za škodu ve zvláštních případech: na odložených věcech (§ 204) a při odvrácení škody (§ 205). Zvláštní odpovědnost organizací za škodu na odložených věcech podle § 204 zák. práce má sankční charakter ve vztahu k povinnostem, které pro organizace vyplývají z ustanovení § 145 a 170 zák. práce. Aby pracovníci mohli konat práce bez obav o své věci, ukládá zákoník práce v § 145 organizacím povinnost zajistit bezpečnou úschovu svršků a osobních předmětů, které pracovník obvykle nosí do práce. Podle § 170 odst. 1 zák. práce je organizace dále povinna v zájmu předcházení škodám zajišťovat svým pracovníkům takové pracovní podmínky, aby mohli řádně plnit své pracovní úkoly bez ohrožení zdraví a majetku; zjistí-li závady, je povinna učinit opatření k jejich odstranění. V ustanovení § 204 zák. práce se pak stanoví, že organizace, u níž je pracovník v pracovním poměru, odpovídá za škodu na věcech, které v této organizaci pracovník odložil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle odkládají. Přitom za věci, které do práce pracovníci obvykle nenosí (jako větší částky peněz, klenoty a jiné cennosti) a které organizace nepřevzala do zvláštní úschovy, odpovídá organizace podle druhého odstavce citovaného ustanovení jen do částky 1000,- Kčs; bez tohoto omezení odpovídá za škodu pouze tehdy, jestliže se zjistí, že škoda na těchto věcech byla způsobena jiným pracovníkem organizace, nebo jestliže organizace převzala tyto věci do zvláštní úschovy.

Zvláštní odpovědnost organizace podle § 204 zák. práce je vybudována na principu odpovědnosti objektivní. U této odpovědnosti nemůže přicházet v úvahu otázka spoluzavinění pracovníka za vzniklou škodu, neboť § 188 zák. práce, který spoluzavinění pracovníka upravuje, není ustanovením obecné povahy a je použitelný jen u odpovědnosti organizace za škodu podle § 187 zák. práce.

Podmínky objektivní odpovědnosti za škodu na odložených věcech podle § 204 zák. práce jsou tedy přesně stanoveny. Jestliže nastaly všechny tyto podmínky, jež tvoří hypotéku této normy, pak vzniká pracovníku nárok na náhradu škody vůči organizaci. Za tohoto předpokladu nepřichází zproštění odpovědnosti organizace vůbec v úvahu; organizace za škodu na odložených věcech podle cit. ustanovení buď odpovídá nebo neodpovídá. Do tohoto zvláštního odpovědnostního vztahu založeného na principu objektivní odpovědnosti nelze zanášet subjektivní prvky ať již na straně organizace nebo na straně pracovníka. Jestliže organizace určila místo, kde mají pracovníci věci odkládat, pak jsou pracovníci povinni řídit se tímto pokynem, neboť splnění této podmínky je jedním ze základních předpokladů vzniku odpovědnosti organizace podle § 204 zák. práce; organizace neodpovídá podle

tohoto ustanovení za škodu vzniklou na věcech odložených jinde.

V souzené věci vyplývá z výsledků provedeného dokazování, že v důsledku opakujících se ztrát věcí pracovníků na pracovišti učinil ekonomický náměstek ředitele dne 5. 3. 1966 opatření směřující k zamezení vzniku dalších škod. Připomněl všem pracovníkům již dříve vydané pokyny o povinnosti uzamknout kancelář a neponechat klíč ve dveřích, jakož i povinnost zamknout zásadně peníze nebo cennosti při opuštění kanceláře do stolu. S tímto opatřením byli pracovníci seznámeni, jak žalobce sám připustil. Jestliže tedy žalobce – v rozporu s tímto opatřením – ponechal při odchodu z kanceláře na poradu náprsní tašku s větší částkou peněz v kabátu pověšeném na věšáku, pak ponechal na místě organizací určeném (i obvyklém) jen kabát, nikoli však též peníze (ohledně nichž žalovaný určil výslovně místo, kde mají být ukládány).

Nelze se ztotožnit s názorem odvolacího soudu, pokud má za to, že nebyla na závalu skutečnost, že si žalobce „ponechal peněženku spolu s penězi v tomto kabátě, když kancelář byla uzamykatelná“. Tomuto názoru odvolacího soudu je patrně třeba rozumět tak, že – má-li pracovník kancelář uzamykatelnou na klíč – je dána odpovědnost organizace za větší částky peněz ponechaných pracovníkem kdekoliv v této kanceláři, byť organizace určila, že mají být ukládány do uzamčeného stolu. Skutečnost, že kancelář, v níž žalobce ponechal peněženku s větší částkou peněz ve svém kabátě pověšeném na věšáku, zůstala po odchodu žalobce na poradu neuzamčena, mohla by však mít význam jen pro posouzení případné odpovědnosti organizace za škodu způsobenou žalobci na věcech, které obvykle nosí do práce a ohledně kterých žalovaný stanovil, že mají být uloženy v kanceláři, která při jejím opuštění má být uzamčena na klíč. Uvedená skutečnost nemá však žádný právní význam pro posouzení odpovědnosti žalovaného za peníze, které podle jeho určení měly být uloženy do uzamčeného stolu.

Z uvedeného vyplývá, že krajský sud v Ostravě porušil svým rozhodnutím zákon v ustanovení § 204 odst. 1, 2 zák. práce.